

Independent
Project
Accountability
Mechanism

Sažetak o postupku rješavanja problema

Vodosnabdijevanje u
Gradačcu

Broj projekta EBRD-a 45810

Slučaj 2021/02

Septembar 2022.

Nezavisni mehanizam projektne odgovornosti (IPAM) je mehanizam odgovornosti Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD). IPAM nezavisno analizira pitanja na koja ukažu pojedinci ili organizacije, a koja se odnose na projekte koje finansira Banka i za koje se vjeruje da su prouzrokovali štetu ili da je izgledno da će je prouzrokovati. Svrha mehanizma je da omogući rješavanje pitanja koja se odnose na društvo, životnu sredinu i javno objavljivanje i koja su se pojavila između zaniteresovanih projektnih strana; da utvrdi je li Banka poštovala svoju Politiku zaštite životne sredine i socijalnu politiku te odredbe svoje Politike pristupa informacijama specifične za projekat; kada to važi, da rješava sva pitanja nepoštivanja tih politika i sprječava buduće nepoštivanje od strane Banke.

Za više informacija o IPAM-u, obratite nam se ili posjetite www.ebrd.com/project-finance/ipam.html

Podaci za kontakt Nezavisni mehanizam projektne odgovornosti Europska banka za obnovu i razvoj One Exchange Square London EC2A 2JN Telefon: +44 (0)20 7338 6000 ipam@ebrd.com	Kako podnijeti žalbu IPAM-u? Zabrinutosti koji se odnose na djelovanje EBRD-a u pogledu zaštite životne sredine i socijalnih pitanja u okviru projekta EBRD-a mogu se dostaviti putem elektronske pošte, poštom ili putem elektronskog obrasca koji možete pronaći na: https://www.ebrd.com/project-finance/ipam.html
---	---

SADRŽAJ

SKRAĆENICE	4
SAŽETAK.....	5
1. POZADINA.....	6
1.1 Zahtjev	6
1.2 Projekat i njegov trenutni status.....	6
1.3 Obrađivanje slučaja: registracija i procjena	6
2. INICIJATIVA ZA RJEŠAVANJE PROBLEMA	7
3. LEKCIJE NAUČENE IZ FUNKCIJE RJEŠAVANJA PROBLEMA IPAM-a	8
3.1 Za Upravu.....	8
3.2 Za IPAM.....	8
4. ZAKLJUČAK I NAREDNI KORACI	8

Osim ako nije drugačije naznačeno, izrazi napisani velikim slovima u ovom izvještaju su oni koji su definisani u IPAM-ovoj Politici projektne odgovornosti iz aprila 2019.

Spisak skraćenica

Skraćenica	Puni naziv
Banka (ili EBRD)	Europska banka za obnovu i razvoj
Odbor	Odbor direktora Europske banke za obnovu i razvoj
ESP	Politika zaštite životne sredine i socijalna politika
IPAM	Nezavisni mehanizam projektne odgovornosti je nezavisni žalbeni mehanizam EBRD-a uspostavljen 2020. u skladu s Politikom projektne odgovornosti iz 2019.
Strane	Podnosioci zahtjeva, njihovi predstavnici, relevantni odjel Banke, tim ili jedinica, klijent i druge strane koje financiraju projekat ili drugi subjekti odgovorni za provođenje projekta
PAP	Politika projektne odgovornosti iz 2019.
Predsjednik	Predsjednik Europske banke za obnovu i razvoj
Komunalac d.o.o. Gradačac (ili klijent)	Javno komunalno preduzeće u većinskom vlasništvu Opštine Gradačac, Bosna i Hercegovina

Sažetak

U augustu 2021., EBRD-ov [Nezavisni mehanizam projektne odgovornosti](#) (IPAM) primio je [zahtjev](#) gospodina Muse Suljevića koji je predstavljao i drugog podnosioca zahtjeva koji je zatražio da njegov identitet ostane u tajnosti zbog straha od odmazde. Podnosioci zahtjeva su stanovnici Opštine Gradačac u Bosni i Hercegovini i tvrde da su EBRD-ovim [projektom Vodosnabdijevanje u Gradačcu \(45810\)](#) (projekat), kojim se doprinosi obnavljanju sistema vodosnabdijevanja i koji provodi javno komunalno preduzeće Komunalac d.o.o. Gradačac (preduzeće ili klijent), prouzrokovane stvarne i moguće štete na njihovoj zemlji i privatnom vlasništvu. Podnosioci zahtjeva takođe tvrde da su radovi na mreži za vodosnabdijevanje započeti bez valjanog odobrenja vlasnika zemljišta i da oni nisu primili naknadu za štetu na svojoj imovini. U komunikaciji s IPAM-om, podnosioci zahtjeva izrazili su zainteresovanost za funkciju rješavanja problema i za funkciju provjere usklađenosti.

IPAM je registrovao zahtjev 22.10.2021. Kao [Slučaj 2021/02](#), a nakon [procjene](#), IPAM je utvrdio da zabrinutosti koje je izrazio gospodin Suljević ne zadovoljavaju kriterije za registrovanje zahtjeva kao zahtjeva IPAM-a jer se odnose na obaveze treće strane, a ne na pitanja koja su bila u nadležnosti Banke ili klijenta, a navodna šteta koja je prouzrokovana projektom ili za koju je vjerovatno da bi bila prouzrokovana projektom u budućnosti nije dokazana.

IPAM je žalbu drugog podnosioca zahtjeva nastavio obrađivati u okviru funkcije rješavanja problema, a klijent je iznio stav da je za uspješno rješavanje problema potrebno da taj podnosioc lično sudjeluje u procesu. Nakon što ga je IPAM konsultovao, podnosioc zahtjeva pristao se odreći svog zahtjeva za čuvanjem njegovog identiteta u tajnosti.

Funkcija rješavanja problema odvijala se od aprila do jula 2022. uz virutelno sudjelovanje IPAM-a koji ju je i omogućio.

Dana 5.7.2022., strane su postigle dogovor i u skladu sa stavom 2.4. e) Politike projektne odgovornosti, inicijativa za rješavanje problema uspješno je okončana. Nije potrebno dalje praćenje jer nakon potpisivanja sporazuma nije bilo aktivnosti koje su ostale neprovedene.

Ovaj dokument predstavlja sažetak postupka na visokom nivou jer su strane usaglasile da će sporazum koji su postigle biti tajan. Nacrt dokumenta dostavljen je stranama, a IPAM je razmotrio njihove komentare prilikom finalizacije dokumenta.

Konačni izvještaj bit će dostavljen Odboru direktora EBRD-a i predsjedniku radi informisanja. Slučaj će biti zatvoren kada strane budu obaviještene o njegovom objavljivanju u virutelnom spisu slučaja [Slučaj 2021/02](#) na engleskom i na bosanskom jeziku.

1. Pozadina

1.1 Zahtjev

Zahtjev¹ je 26.8.2021. IPAM-u podnio Musa Suljević, kao podnosioc i predstavnik drugog podnosioca koji je zahtijevao da njegov identitet ostane tajan zbog straha od odmazde. Podnosioci su stanovnici Opštine Gradačac u Bosni i Hercegovini i tvrde da je obnovom sis tema vodosnabdijevanja koju izvodi javno komunalno preduzeće Komunalac d.o.o. prouzrokovana stvarna i moguća šteta na njihovoj imovini.

Gospodin Musa Suljević, kao vlasnik podzemne mreže, tvrdio je da su radovi na iskopavanju izvedeni 2019. u ulici Josipa Šibera u Gradačcu uticali na njegovu podzemnu mrežu plastičnih cijevi. Na temelju svog iskustva, izjavio je da se boji daljeg oštećenja mreže zbog budućih iskopavanja koja bi se mogla poklopiti s mrežom Bridistela.

Drugi podnosioc zahtjeva, vlasnik vikendice i voćnjaka u Zelinji Srednjoj, naveo je da je 2020. preduzeće Komunalac d.o.o. Gradačac obavljalo iskopavanje na njegovoj zemlji bez njegove dozvole, a radi postavljanja vodovodnih cijevi. Dalje je tvrdio da je tokom iskopavanja izvađeno 15 stabala jabuke, za što on nije dobio naknadu.

U svojoj komunikaciji s IPAM-om, podnosioci su izrazili interes za funkciju rješavanja problema i funkciju provjere usklađenosti.

1.2 Projekat i njegov trenutni status

Dana 10.12.2014., Odbor izvršnih direktora EBRD-a odobrio je suvereni zajam Bosni i Hercegovini u iznosu do 6 milijuna EUR za finansiranje [projekta Vodosnabdijevanje u Gradačcu \(45810\)](#). Projekat uključuje proširenje mreže za vodosnabdijevanje na ruralna područja Opštine Gradačac, zamjenu oronulih glavnih vodovodnih cijevi radi smanjenja gubitaka vode, obnovu i proširenje kanalizacione mreže i obnovu postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda. Projekat provodi javno komunalno preduzeće Komunalac d.o.o. Gradačac, dioničko društvo u većinskom vlasništvu Opštine Gradačac. Cilj projekta je doprinijeti zaštiti okoliša i poboljšati kvalitetu usluga vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama u Opštini Gradačac.

Prema projektnoj dokumentaciji, građevinski radovi će prouzrokovati ograničen, lokaliziran i kratkotrajan negativan uticaj na životnu sredinu koji će biti ublažen ili spriječen pridržavanjem dobre građevinske prakse. Projekat spada u kategoriju B, a odluka o tome donesena je u skladu s Politikom zaštite životne sredine i socijalnom politikom iz 2016. koja se primjenjuje na projekat. Klijent trenutno otplaćuje zajam.

S obzirom na složenost vlasničkih odnosa nad lokacijama bušotina i mreže za vodosnabdijevanje, Banka je efektivnost zajma između ostalog uslovljavala i angažmanom nezavisnih stručnjaka za pripremu izvještaja o kupovini zemljišta i eksproprijaciji. U izvještaju su definisani principi i procedure kupovine zemljišta i naknade, institucionalni aranžmani i odgovornosti te naknade i prava ljudi na koje projekat utiče, u skladu s uslovima Zahtjeva br. 5 EBRD-ove Politike zaštite životne sredine i socijalne politike iz 2014.

¹ Zahtjev i prateća dokumentacija dostupni su na: <https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/ipam/2021/02.html>

1.3 Obrada slučaja, registrovanje i procjena

U skladu s [Politikom projektne odgovornosti iz 2019.](#), IPAM je registrovao zahtjev 22.10.2021. kao [Slučaj 2021/02.](#) čime je otpočela faza procjene koja je trajala do kraja februara 2022.

U [Izvještaju o procjeni](#) dokumentovano je da zabrinutosti koje je iskazao gospodin Suljević ne ispunjavaju kriterije za registrovanje definisane u PAP-u jer se odnose isključivo na obaveze treće strane, a ne na pitanja koja su pod kontrolom Banke ili Klijenta, a navodna šteta koja je prouzrokovana projektom ili za koju je vjerovatno da će biti uzrokovana projektom, nije dokazana.

Kada je u pitanju drugi podnosioc, rješavanje slučaja nastavljeno je u okviru funkcije rješavanja problema jer je IPAM potvrdio da su sve relevantne strane (podnosioc, klijent i uprava Banke) bili spremni sudjelovati u funkciji rješavanja problema IPAM-a da bi riješili zabrinutosti vezane za projekat EBRD-a, a IPAM je smatrao da postoje veliki izgledi za pozitivan ishod funkcije.

Budući da je klijent izjavio da će za uspješno rješavanje zabrinutosti podnosioc trebati direktno sudjelovati u inicijativi i morati predložiti vizuelne dokaze o navodnim uticajima, kao i dokumentaciju o vlasništvu, IPAM je morao potvrditi je li podnosioc spreman odreći se svog zahtjeva za čuvanje tajnosti njegovog identiteta.

2. Inicijativa rješavanja problema

Tokom razne faze angažmana, IPAM je saslušao zabrinutosti svake strane koje su se odnosile na postupak i potvrdio da su spremne sudjelovati u inicijativi. Inicijativa rješavanja problema započeta je u aprilu 2022., a direktno ju je vodio menadžer IPAM-a za funkciju rješavanje problema jer je, s obzirom na jasno definisan djelokrug i proceduru, odlučeno da nema potrebe angažovati vanjskog lokalnog posrednika.

S obzirom na to da Opština ima uspostavljenu proceduru za rješavanje pitanja ovakvih žalbi, dogovoreno je da će se inicijativa rješavanja problema odvijati s njom u skladu.

Voćnjak u Zelinji Srednjoj, BiH

U aprilu 2022., IPAM je održao virtualne sastanke sa svim stranama da bi pojasnio administrativni postupak uspostavljen na nivou projekta koji će biti proveden prilikom analiziranja žalbe podnosioca. Podnosioc je obaviješten o očekivanim koracima u postupku i vremenskom okviru, mogućim ishodima i dokumentima koje će trebati dostaviti da bi pokrenuo žalbeni postupak.

Posjeta Zelinji Srednjoj obavljena je u maju 2022. da bi se na licu mjesta utvrdile sve činjenice. Tokom posjete lokaciji utvrđeno je da je nekoliko stabala jabuke iskopano tokom radova. Angažovani sudski vještak procijenio je štetu da bi utvrdio iznos naknade.

U okviru postupka, održano je saslušanje na kojem je utvrđeno da podnosioc ispunjava uslove za nadoknadu za štete prouzrokovane na njegovoj zemlji. Podnosioc je prihvatio jednokratnu novčanu naknadu za štete.

Nadalje, postupkom je predviđena potreba za uspostavljanjem prava služnosti za buduća iskopavanja radi popravaka i postavljanja vodovodnih cijevi. Podnosioc je dozvolio pristup

Opštini za potrebe održavanja mreže i popravaka.

Tokom postupka, pojašnjeno je da je zemljište u namjeni poljoprivredno i da podnosioc na njemu ne može izgraditi nikakvu građevinu.

Tokom čitavog postupka, IPAM je virtuelno pratio njegovo napredovanje i uredno informisao podnosioca o statusu njegove žalbe. Istovremeno, IPAM je bio u komunikaciji s Upravom banke da bi osigurao da odluka klijenta o žalbi podnosioca bude u skladu sa zahtjevima Politike zaštite životne sredine i socijalnom politikom.

Dana 5.7.2022., podnosioc i klijent postigli su dogovor. Strane su IPAM-u predložile primjerak potpisanog ugovora, ali su zahtijevale da se sačuva tajnost odredbi sporazuma.

3. Lekcije naučene iz IPAM-ove funkcije rješavanja problema

3.1 Za Upravu

Iako je Opština imala uspostavljenu proceduru za traženje naknade kojoj je podnosioc mogao sam pristupiti, IPAM je zaključio da on toga nije bio svjestan te da na ovaj projekat nisu bile primijenjene odredbe EBRD-ove Politike zaštite životne sredine i socijalne politike. Prema tome, uloga IPAM-a bila je da upozna podnosioca s njegovim pravima i osigura da žalba bude razmotrena ne samo u smislu lokalnih normativnih zahtjeva, nego i u smislu zahtjeva definisanih u EBRD-ovoj Politici zaštite životne sredine i socijalnoj politici.

IPAM predlaže da Uprava banke od klijenta zatraži da u potpunosti informiše osobe na koje bi projekat mogao uticati o njihovim pravima na naknadu i postupkom podnoženja žalbe.

3.2 Za IPAM

Svaki slučaj kojim IPAM upravlja predstavlja priliku za učenje i napredovanje. U ovom konkretnom slučaju, jedan od razloga njegovog uspješnog rješavanja jeste činjenica da je IPAM imao priliku ostvariti komunikaciju tijekom faze procjene s obje strane na licu mjesta, objasniti im uživo svrhu postupka IPAM-a, naročito funkcije rješavanja problema i upoznati se s lokalnom procedurom.

U tom procesu, problemi su bili jasni od samog početka i postojali su alati na lokalnom nivou za njihovo rješavanje na odgovarajući način pa nije bilo potrebe započinjati vođeni dijalog s ciljem pronalaska rješenja. Uloga IPAM-a bila je da prati proces i osigura da svaka strana postupi u skladu s potrebnim aktivnostima i procijenjenim vremenskim okvirom za pronalazak rješenja.

Podnosioc je tokom postupka registracije i procjene imao predstavnika zbog straha od odmazde. Kako je slučaj napredovao do funkcije rješavanja problema, podnosioc je osjećao da će sudjelovanje IPAM-a osigurati da njegova žalba bude tretirana s poštovanjem i nepristrasno pa se odrekao svog prvobitnog zahtjeva za čuvanjem identiteta u tajnosti. Treba naglasiti da zbog prirode žalbe nije bilo moguće rješavati otvorena pitanja bez otkrivanja identiteta.

Klijent je bio spreman s poštovanjem komunicirati s podnosiocem i obraditi žalbu u kratkom roku.

Na kraju, IPAM želi pozdraviti i ulogu Uprave banke i njihovo praćenje klijenta tokom čitavog postupka.

4. Zaključak i naredni koraci

Dana 5.7.2022., strane su postigle dogovor, a inicijativa je okončana u skladu sa stavom 2.4. e) Politike projektne odgovornosti. Nije potrebno praćenje jer nakon potpisivanja nema aktivnosti koje je potrebno provesti.

Ovaj dokument predstavlja sažetak procesa na visokom nivou jer su se strane usaglasile da će sporazum biti povjerljiv. Nacrt dokumenta dostavljen je stranama, a IPAM je razmotrio njihove komentare prilikom finalizacije dokumenta.

Konačni izvještaj bit će dostavljen Odboru direktora EBRD-a i predsjedniku radi informisanja. Slučaj će biti zatvoren kada strane budu obaviještene o njegovom objavljivanju u virutelnom spisu slučaja [Slučaj 2021/02](#) na engleskom i na bosanskom jeziku.